

Memo van de gedeputeerde

S.J.A.H. Smeulders

Gedeputeerde Bestuur, Veiligheid, Cultuur, Sport en Erfgoed

Onderwerp

Oordeelsvormende themabijeenkomst Veilig en Weerbaar Brabant
20 januari 2023.

Datum

21 december 2022

Documentnummer

5193161

Aan

Provinciale Staten van
Noord-Brabant

Kopie aan

Van

Gedeputeerde S.J.A.H.
Smeulders

Telefoon

Email

ssmeulders@brabant.nl

Bijlage(n)

Geachte Statenleden,

Aanleiding

Vanaf het begin van de huidige provinciale bestuursperiode zijn we als college actief met de uitvoering van de door Provinciale Staten vastgestelde [bestuursopdracht "Veilig en weerbaar Brabant"](#). Deze bestuursopdracht met bijbehorende financiering eindigt op 31 december 2023. De uitvoering van deze bestuursopdracht verloopt langs drie actielijnen, kort samengevat in tabel 1:

Tabel 1

	Actielijn	Korte omschrijving
1	Weerbare overheid en samenleving	- Masterplan Interne Weerbaarheid; - Ontwikkeling/implementatie Brabantse norm weerbare overheid als vervolg op de 'piramide naar fitte gemeente'; - Bibob-APK; - E-learningmodule weerbare overheid; - Vergroting meldingsbereidheid door: tv-serie Brabant onder Radar, online social media campagnes, inzet Bijtende BendeBus, informatie brancheorganisaties; - Ontwikkeling Risicotaxatietool ondermijning bedrijventerreinen (samen met Avans, CenterData en prov. Gld); - Samenwerking/subsidiëring Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland; - Ondersteuning Platform Veilig Ondernemen (PVO); - Organisatie festival Week van de weerbaarheid.
2	Veiliger buitengebied	- Aanpak vitale vakantieparken (o.a. landelijke actieagenda); - Samenwerking/subsidiëring Samen Sterk in Brabant (SSiB); - Uitvoering en beleidsmatige begeleiding Subsidieregeling verwijdering drugsafval; - Bijdrage aan Regiodeal Noordoost-Brabant, weerbare boeren in kwetsbaar gebied.
3	Kennisontwikkeling, kennisdeling en onderzoek	- Mede-oprichting bijzondere leerstoel/centrum voor ondermijningsstudies bij Jheronimus Academy Data Science (prof. dr. P. Tops); - Ondersteuning Programma Ondermijning Langstraat; - Ontwikkeling Riskfactory, gericht op verhogen gezondheid en veiligheidsbewustzijn onder kinderen; - Doorontwikkeling Virtual Realitymodules voor training politie, boa's en toezichhouders.

Meer uitvoerig bent u periodiek met een memo gedeputeerde op de hoogte gehouden van de acties en resultaten. De bestuursopdracht is in het voorjaar 2022 door Bureau Broekhuizen geëvalueerd in een reflectief onderzoek, dat ik u met mijn [memo](#) gedeputeerde van 4 juli 2022 heb toegezonden.

Datum

21 december 2022

Documentnummer

5193161

In 2023 vinden de verkiezingen plaats voor Provinciale Staten, waarna er een nieuw bestuursakkoord komt. Dit is een goed moment om terug én vooruit te kijken op de provinciale rolneming bij de aanpak van ondermijning, in relatie tot de genoemde bestuursopdracht. In mijn [memo](#) gedeputeerde van 4 juli 2022 heb ik aangegeven u graag in de gelegenheid te stellen om richting te geven aan de discussie over de aard en mate van een eventuele vervolgaanpak in de volgende provinciale bestuursperiode. Mijn verzoek voor een oordeelsvormende themabijeenkomst hierover is gehonoreerd en deze vindt plaats op 20 januari 2023. Uiteraard ligt het primaat voor het vervolg bij de nieuwe Provinciale Staten(leden). Door nu al hierover in overleg te gaan bieden we u de gelegenheid om dit thema te betrekken bij uw activiteiten en voornemens richting de verkiezingen in maart 2023.

Zoals aangegeven eindigt de financiering van de bestuursopdracht 'Veilig en weerbaar Brabant' eind 2023. Bij de Begroting 2023 heeft in het kader van schoon opleveren besluitvorming plaatsgevonden over een aantal structurele taken die gefinancierd waren met tijdelijke middelen. De bestuursopdracht 'Veilig en weerbaar Brabant' is daar geen onderdeel van, zodat voor een nieuw bestuur hierover een afweging gemaakt kan worden van ambities en de beschikbare financiële middelen. Bij de Begroting 2023 is in het kader van schoon opleveren een besluit genomen voor een deel van de structurele dekking van de jaarlijkse provinciale exploitatiebijdrage, te weten de basisfinanciering van SSiB (gedeelte dat wordt gefinancierd door alle SSiB-partners) voor de inzet van BOA's in het buitengebied van € 0,3 mln. Vanuit de bestuursopdracht is afgelopen jaren de SSiB-basisfinanciering substantieel aangevuld met een provinciale bijdrage voor de SSiB-versterking (gedeelte dat enkel wordt gefinancierd door de provincie). De verlenging van de bijdrage voor SSiB-versterking vanaf 2024 is daarmee af te wegen door het nieuwe bestuur en kan hierna onderdeel zijn van de discussie bij onderdeel B van dit memo.

Mijn suggestie bij deze bijeenkomst is om deze, mede gezien de nieuwe visie SSiB 2030, te voeren langs drie lijnen:

- A. Conclusies en aanbevelingen op basis van "Reflectief onderzoek naar provinciale rolneming aanpak ondermijning" (hierna: rapport Broekhuizen).
- B. Visie SSiB 2030.
- C. Trends en ontwikkelingen.

Van de themabijeenkomst wordt een verslag gemaakt, dat als input voor de besluitvorming in de volgende bestuursperiode kan dienen.

Zie de nadere toelichting hieronder.

A. Conclusies en aanbevelingen op basis van “Reflectief onderzoek naar provinciale rolneming aanpak ondermijning” (rapport Broekhuizen)

Het rapport Broekhuizen heb ik u toegezonden, behorende bij mijn [memo](#) gedeputeerde van 4 juli 2022. Een managementsamenvatting is te vinden op de pagina's 3 t/m 7. De grote lijnen hieruit zijn:

Datum

21 december 2022

Documentnummer

5193161

1. Rolneming: vrijwel alle voorgenomen acties en projecten, zoals genoemd in de bestuursopdracht Veilig en Weerbaar Brabant, zijn vanaf 2019 tot uitvoering gekomen. Dit geldt ook voor de (financiële) ondersteuning van de netwerkorganisaties Taskforce-RIEC Brabant Zeeland en Samen Sterk in Brabant (SSiB).
2. Meerwaarde: respondenten, waaronder partnerorganisaties, zien meerwaarde in de provinciale rolneming en noemen meerdere als succesvol ervaren projecten. Er zijn (vrijwel) geen negatieve aspecten in de provinciale rolneming. En ook heeft geen enkele respondent negatieve kanten van de huidige betrokkenheid van de provincie Noord-Brabant in de weerbaarheid tegen ondermijning benoemd. Door respondenten als succesvol ervaren projecten zijn (1) versterking interne weerbaarheid (d.m.v. Masterplan), (2) stimuleren van de weerbaarheid van gemeenten (bijv. via Bibob-APK), (3) de aanpak van vakantieparken, (4) risicotaxatietool ondermijning bedrijventerreinen en (5) VR-tool voor veilig werken toezichthouders.
3. Aandachtspunten: respondenten hebben wel een aantal aandachtspunten naar voren gebracht:
 - De weerbaarheid van (voormalige) boeren blijft beperkt door het ontbreken van een goed handelingsperspectief (te weinig ruimte voor goede herbestemming van vrijgekomen pand of kavel).
 - Het is te overwegen om het thema weerbaarheid tegen ondermijning toe te voegen aan de verschillende domeinen van interbestuurlijk toezicht. Dit is versterkend aan de stimulerende rol van de provincie.
 - Met name kleine en middelgrote gemeenten hebben baat bij ondersteuning van de provincie Noord-Brabant; zij hebben vooral ook een sterke behoefte aan meer uitvoeringskracht.
 - De kwetsbaarheid van de continuïteit van de provinciale rolneming. Versterken van weerbaarheid is een zaak van lange adem en prioriteit moet blijven.
4. Blik op de toekomst:
 - a. De huidige thema's uit de bestuursopdracht zijn nog steeds actueel en moeten vastgehouden worden;
 - b. een keuze voor minimaal scenario 2 – voortzetten – wordt vanwege de lange termijnambitie als voor de hand liggend gezien. Dit is een gemiddeld scenario waarmee de huidige koers wordt vastgehouden. Immers, de onderwerpen uit de bestuursopdracht zijn nog steeds actueel en 'nog lang niet klaar'. Het zorgt voor langdurige aandacht op de reeds benoemde actielijnen met kans op het bereiken van de gestelde doelen en resultaten. Denk hierbij aan het tegengaan van ondermijning in vakantieparken, toezicht in het buitengebied en

andere nog lopende activiteiten. Een minimale keuze voor dit scenario sluit ook aan bij de verwachtingen van partners.

5. Organisatorisch/beleggen portefeuille

Over de organisatorische invulling en het beleggen van de portefeuille bij de commissaris van de Koning of gedeputeerde (of een mengvorm) wordt geconstateerd dat er verschillende argumenten voor en tegen zijn (pag. 44/45 rapport). Dit is niet objectief te bepalen en is een onderwerp van politieke afwegingen.

Datum

21 december 2022

Documentnummer

5193161

N.B.

Over punt 5 wil ik opmerken dat zowel de Commissaris van de Koning als ik zelf de huidige taakverdeling tussen de commissaris en een gedeputeerde ervaren als een goed werkende tandemfunctie. Daarbij zijn ieders taken en verantwoordelijkheden helder beschreven en vastgelegd. Bovendien raakt een weerbaar bestuur en het tegengaan van ondermijnende criminaliteit aan onze (kern)taken als: kwaliteit openbaar bestuur, veilige publieke taak, regionale economie (bedrijfslocaties), vitaal platteland, VTH, milieu, natuur, bodem. Daarom is het ook denkbaar om de activiteiten op het gebied van een weerbaar bestuur en het tegengaan van ondermijnende criminaliteit te beleggen bij verschillende portefeuilles waarop de betreffende activiteiten betrekking hebben.

→ VRAAG: HERKENT U ZICH IN DE CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN VAN HET RAPPORT BROEKHUIZEN EN WAT ZOU U ZELF NOG WILLEN MEEGEVEN RICHTING DE VOLGENDE BESTUURSPERIODE?

B. Visie SSiB 2030.

Op 21 december 2022 heeft u van gedeputeerde staten een [statenmededeling](#) ontvangen over de [Visie SSiB 2030](#). Al bijna 15 jaar bestaat het netwerkverband Samen Sterk in Brabant (SSiB). Dit netwerkverband richt zich op het vrije veldtoezicht met 'groene boa's' in het Brabantse buitengebied, met bijzondere aandacht voor de natuurgebieden. Eind 2023 loopt het huidige Meerjarenprogramma SSiB 2021-2023 af, evenals de huidige provinciale middelen voor de versterking. Er is voor 2024 en daarna een nieuw besluit nodig over de financiering van SSiB, mede om duidelijkheid te kunnen verschaffen aan (het SSiB-personeel van) de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), dat als werkgever voor SSiB optreedt. Dit besluit ligt voor bij de begroting ODBN 2024, die in het tweede kwartaal van 2023 aan uw staten wordt voorgelegd. Ter voorbereiding hierop heeft de stuurgroep SSiB, waarin ik de provincie vertegenwoordig, gekeken hoe SSiB zich heeft ontwikkeld en wat er in de toekomst nodig is. Dit heeft geleid tot de Visie SSiB 2030.

In deze visie geeft de stuurgroep aan dat zij ook in de nabije toekomst nood ziet voor voldoende capaciteit voor toezicht en handhaving in het buitengebied. De opgaven in het buitengebied en de natuurgebieden in het bijzonder, blijven ook in de nabije toekomst groot. De samenwerking tussen handhavingpartners heeft zich de afgelopen

jaren zeker bewezen. Hardnekkige problemen als afvaldumpingen, wildcrossen en stroperij manifesteren zich echter nog steeds, ondanks dat er de nodige successen worden geboekt in de aanpak ervan. Daarnaast is ook nieuwe problematiek merkbaar, zoals (onlangs) het toezien op naleving coronamaatregelen, gevolgen van droogte, de intrede van de wolf, illegale tenten in natuurgebieden en meer. Zeker de toename van openbare ordeproblematiek wordt steeds zichtbaarder.

Datum

21 december 2022

Documentnummer

5193161

De visie kan door partijen worden gebruikt voor het gesprek over de besluitvorming van de financiële bijdragen aan SSiB vanaf 2024. Hierover zal een besluit genomen moeten worden bij de begroting ODBN 2024.

➔ **VRAAG: HERKENT U ZICH IN DE VISIE SSIB 2030?**

C. Trends en ontwikkelingen

Brabantse norm weerbare overheid

In juni 2022 is door Taskforce-RIEC Brabant Zeeland, in nauwe samenwerking met onze provincie, de "Brabantse norm weerbare overheid" uitgebracht. Dit zien we als een belangrijke "backbone" van een integrale aanpak voor zowel ons zelf als de gemeenten in Brabant. Zelf scherpen we hiermee ons Masterplan Interne Weerbaarheid aan. We zien hierbij een direct verband met de eenmalige bijdrage die de provincie van de rijksoverheid heeft ontvangen van € 400.000,= om de slagkracht van met name kleinere gemeenten tegen ondermijnende invloeden te vergroten. Deze impuls biedt de kans om door te pakken op de geïnventariseerde behoeften aan ondersteuning. Het geeft de mogelijkheid om regionaal meer samen op te trekken, scherper te prioriteren en integraal te werken aan de interne weerbaarheid van provincies, gemeenten en andere publieke partijen. Hierbij kan gedacht worden aan een samenwerking met de betreffende gemeenten, Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC's) en andere samenwerkingspartners in de provincie.

Verdieping en verbreding bewustwording Brabantse inwoners

Verder zien we nut en noodzaak – in navolging van de succesvolle¹ en goed bekeken tv-serie "Brabant onder de Radar" – om nog verder te verdiepen en te verbreden in de bewustwording van de Brabanders en samenleving als geheel. Het onderwijs in brede zin is mogelijk een denkrichting om nieuwe initiatieven in het vroegtijdig tegengaan van ondermijnende criminaliteit aan te jagen en bestaande initiatieven te verbinden.

Weerbaarheid in het buitengebied/vitaal platteland

Zoals in het Rapport Broekhuizen staat aangegeven is er behoefte aan aandacht voor weerbaarheid in het buitengebied en een handelingsperspectief voor een vitaal platteland waar criminaliteit geen kans krijgt wortel te schieten.

¹ Op 3 november 2022 heeft de provincie de landelijke Galjaard Publieksprijs 2022 voor overheidscommunicatie gewonnen met de tv-serie Brabant onder de Radar.

Aanpak vitale vakantieparken

In het bijzonder wil ik hier nog de aanpak rondom Vitale Vakantieparken noemen. Ondanks dat de landelijke Actieagenda stopt is er voldoende reden om hiermee in onze provincie in ieder geval in 2023 door te gaan. Ook in andere provincies zien we dat. Ik verwijs u naar mijn [memo](#) van 19 december 2022. We kijken terug op een geslaagd congres "100% Vitale Vakantieparken" op 17 november. Tijdens dit congres kwam het idee ter sprake dat de provincie een pro-actievere rol zou kunnen pakken inzake het vastgoed van vakantieparken. Ik vind het zeker interessant om in de vervolgfase van het project, en in de nieuwe bestuursperiode, te onderzoeken of een versnelling in de provinciale agenda vakantieparken mogelijk is, bijvoorbeeld door de inzet van het provinciaal ontwikkelbedrijf.

Datum

21 december 2022

Documentnummer

5193161

Cybercrime, cyberaanvallen

Met enige regelmaat zien we berichten in de publiciteit over hacken, gijzelsoftware of digitale datadiestallen. Uit onderzoek van het medium Binnenlands Bestuur (2021) blijkt dat bijvoorbeeld gemeenten ondanks geruchtmakende incidenten, enigszins kwetsbaar zijn/blijven voor cyberaanvallen. In een volgende fase zouden we samen met gemeenten kunnen verkennen hoe we onze digitale weerbaarheid in kaart kunnen brengen en vervolgens te verbeteren. Mensen vertrouwen immers hun persoonlijke gegevens aan overheden toe, dat betekent dat wij daar zeer zorgvuldig mee om moeten gaan.

→ VRAAG: HERKENT U DE TRENDS EN ONTWIKKELINGEN EN HOE KIJKT U DAARNAAR?

Tot slot

Ik kijk terug op een succesvolle uitvoering van de bestuursopdracht Veilig en Weerbaar Brabant en zie uit naar uw discussie op 20 januari 2023.

Met vriendelijke groet,
S.J.A.H. Smeulders